

Euroopa Parlamendi saadikud tunnevad muret maride olukorra pärast

12. mail toimus europarlamenti täiskogu istungil arutelu inimõiguste ja demokraatia põhimõtete rikkumisest Venemaa Föderatsiooni Mari El Vabariigis ning võeti vastu vastavasisuline resolutsioon. Kolme suurima saadikurühma poolt algatatud eelnõuga liitunud, kokku kuue fraktsiooni esindajate hulgas võtsid sõna valdavalt ungari, eesti ja poola saadikud. ERP-ED fraktsiooni välispoliitika töögrupp volitas eestkõnelejateks **Tunne Kelami** ja Eestis elava ungari rahvaesindaja **György Schöpflini**.

Kelami ja Eestis elava ungari rahvaesindaja **György Schöpflini**.

Resolutsiooni eelnõu taunib Mari-El Vabariigi sõltumatute ajakirjanike tagakiusamist, nende vastu sooritatud kallaletunge ning kutsub niihästi kohalikke kui Venemaa föderaalvõime üles tagama mari põlisrahvusele kõigil haridussüsteemi tasandil kvaliteetne omakeelne haridus. Tunne Kelam avaldas oma sõnavõtu muret jätkuvate vägivallaaktide pärast, mis on suunatud põlisrahva opositsiooni esindajate ja sõltumatu ajakirjanduse vastu ning juhtis tähelepanu nende mari päritolu koolijuhude ja ametnike repressioonidele, kelle piirkonnas Moskva-meelne vene rahvusest presidendikandidaat toetust ei leidnud. Kelam rõhutas ka asjaolu, et maride toetuseks on oma allkirja andnud ligi 10 000 inimest, nende hulgas Euroopa Parlamendi liikmed ja mitme rahvusparlamendi saadikud.

Enamuses soome-ugrilastest saadikute algatusel koostatud resolutsioon leidis hääletusel üksmeelse toetuse. Tunne Kelami sõnul osutab see fraktsioonide piire ületavale lootustandvale koostöövaimule parlamendis ning lubab kavandada edasisi samme rahvusvahemuste kaitseks Vene Föderatsioonis. Debatil osalenud voliniku Stavros Dimase sõnul on Euroopa Komisjon maride olukorraga kursis ning on erinevate kõneluste käigus Venemaaga inimõiguste teemale tähelepanu juhtinud.

Euroopa Parlament võttis vastu Teise maailmasõja resolutsiooni

12. mail võttis Euroopa Parlament suure hääleteenamusega vastu II maailmasõja resolutsiooni (463 poolt, 49 vastu ja 33 erapooletut). ERP-ED fraktsiooni poolt veebruarikuus tehtud algatusele järgnenud resolutsiooni teksti valmistas ette europarlamenti väliskomisjoni esimees **Elmar Brok**, kelle juhtimisel toimunud tõsiste konsultatsioonide tulemusel kokku lepitud versiooni valmimisele aitasid oluliselt kaasa ka fraktsiooni poola, leedu ja eesti saadikud. Tunne Kelami sõnul võib resolutsiooni sõnastusega antud oludes rahule jääda, kuid sellegi poolest tuleb resolutsiooni käsitleda esimese

sammuna, millele peavad kindlasti järgnema teised. "Selleks kohustab meid ka Euroopa Rahvapartei 2004. aasta kongressil vastu võetud resolutsioon totalitaarse kommunismi hukkamõistmisest. Järgneva sammuna tuleks vastavasisuline dokument vastu võtta Euroopa Parlamendis," kommenteeris Kelam, kes hääletas resolutsiooni poolt, kuivõrd see on oluline samm edasi Euroopa ühise mineviku tõesel hindamisel ning mõistmisel. Ometi tuleb tõdeda, et Euroopa Liidu ajalookäsitlus pole ikka veel täiesti tasakaalustatud ning kommunistlike režiimide ohvrid jäävad üha teise kategooriasse.

Edasise jaoks juhib Tunne Kelam tähelepanu sellele, et üksnes Jalta kokkulepete ning nende tagajärgede täiemahuline teadvustamine aitab tugevdada mitte üksnes Euroopa ühtsust, solidaarsust ja paremat üksteisemõistmist, vaid kujundada ka EL - Venemaa suhteid ühiste väärtuste alusel. Meie ülesanne ja kohus on kutsuda Venemaad üles andma hinnang oma lähiajaloole, tunnustama Balti riikide taasokupatsioonist ja ebaseaduslikku annekteerimist, samuti vabandama neile ning Ida- ja Kesk-Euroopa rahvastele tehtu eest.

Euroopa Parlament võttis suure hääleteenamusega vastu EL ja Venemaa suhteid käsitleva raporti

26. mail võttis Euroopa Parlament 488 poolt, 20 vastu ja 63 erapooletu häälega vastu Euroopa Liidu ja Venemaa suhteid käsitleva raporti. Vastuhääled olid pärit peamiselt kommunistide hulgast. Võrreldes 2004. aasta veebruaris vastu võetud esimese, suhteliselt detailse ning soovitusliku iseloomuga raportiga, on käesolev raport tulevikku vaatav ning avaldab sügavat muret selle üle, et demokraatlik olukord Venemaal on oluliselt nõrgenenud.

Rootsi liberaali Cecilia Malmströmi koostatud dokument märgib, et Euroopa Liidul ja Venemaal on partnerluse osas suured ambitsioonid, kuid tegelikkuses on edasiminekuks olnud oodatust väiksem. Euroopa Parlament avaldab kahetsust, et Venemaa pühendumine demokraatiale, inimõigustele, vabale ja sõltumatule meediale ning kohtunike sõltumatusele väheneb ja märgib, et EL ja Venemaa partnerlus on takistatud niikaua, kui need arengud Venemaal ei ole pöördunud paremusele.

Peamiselt tänu uutest liikmesmaadest pärit saadikute panusele rõhutab raport Euroopa Parlamendi muret jätkuva suutmatuse pärast lõpetada seaduserikkumised Tšetšeenias ning nõuab Venemaalt kinnitust oma lubadusele viia välja väed Gruusiast ning Moldovast.

Europarlamendi väliskomisjoni liige Tunne Kelam, kes aprillis külastas Vene delegatsiooni koosseisus Moskvat, väljendas rahulolu resolutsiooni lõpliku teksti üle, mis on põhjustanud mitme kuu vältel pikki ning ägedaid vaidlusi. Vaatamata nõudlikule tekstile, mis toob selgelt välja enamiku probleeme, on Kelami jaoks võtmeküsimuseks EL ühtse poliitika tegelik realiseerimine suhetes Venemaaga - kuidas panna Komisjon ja Nõukogu selle alusel Venemaaga suhtlema. "Mis kasu on olnud Venemaa poolt Euroopa Nõukogu

liikmeks astumisel võetud kümnetest kohustustest? On ärevust tekitav, et Euroopa Liit ning Euroopa Nõukogu on harjumas "uue reaalsusega", et üks endine kommunistlik riik lähtub rahvusvaheliste kohustuste ning õiguse tõlgendamisel omaenda standarditest," kommenteeris Kelam tegelikku olukorda.

Äsjane Euroopa Liidu – Venemaa tippkohtumine ning sellele järgnenud pressikonverents näitasid veelkord EL tippjuhtide ebalusi ning suutmatust rajada suhted Moskva üldtunnustatud euroopalikele põhimõtetele. EL püüab ennast ja teisigi veenda, et strateegiline partnerlus Venemaaga põhineb ühistele väärtustele. Nii see peakski olema. Ometi on põhiprobleem olnud seni just selles, et Venemaal ning Euroopa Liidul on vaieldamatuid ühiseid huve, kuid tegeliku poliitika teostamisel puuduvad ühised väärtused. Kui aga EL ametlikult üha kõneleb ühistest väärtustest, siis nõrgestab see EL enda poliitikat ning saadab Venemaale segaseid signaale, mida president Putin endale kasulikult tõlgendab. Veelgi hullem – **EL ebamäärasus lubab Putinil uskuda, et demokraatlikke partnereid on võimalik jätkuvalt petta ja nendega manipuleerida.**

Tunne Kelami esitatud parandusettepanekud leidsid kõige selgemat kajastust raporti Tšetšeeniat puudutavas artiklis 34, kuhu lisati järgmine tekst: "üha jätkuva vägivalda kasutamise tingimustes on hädavajalik poliitilise lahenduse saavutamine, mis tagaks kõigile Tšetšeenia territooriumil asuvatele inimestele reaalse õiguse elule, vabadusele ja turvalisusele ning tšetšeeni rahvale kultuurilise ja rahvusliku identiteedi ning väärikuse".

Euroopa Rahvapartei – Euroopa Demokraatide saadikurühmas toimunud tuline vaidlus "möödukama" tiiva ning poolakate ja Balti riikide saadikute vahel lõppes kokkuleppega esitada muudatusettepanek, mis kutsus Komisjoni ja Nõukogu üles ilmutama solidaarsust ja ühtsust võrdselt EL vanade ja uute liikmesriikide vahel nendel juhtudel, kui Venemaa üritab neile diferentseeritult läheneda. Eeltoodu taustal peab Tunne Kelam oluliseks raporti 4. artiklit, mis kutsus EL liikmesriike tuginema ka oma kahepoolsetes kontaktides Venemaaga EL ühistele seisukohtadele, tagades seejuures läbi- paistvuse ning vajalikud omavahelised konsultatsioonid. Kelami arvates on see sõnum mõnele EL suurriigile, kes veel hiljaaegu arutas kohtumisel president Putiniga näiteks Balti riikide siseolu- korda asjaosalisi informeerimata.

Põhjamaade eurosaadikud tähtsustavad eraldi majandus- strateegia kujundamist Läänemere piirkonna jaoks

Europarlamenti Balti-Euroopa intergrupp arutas Strasbourgis Euroopa Liidu võimalikku majandusstrateegiat Läänemere regioonis. Ettekannetega esinesid teiste hulgas soomlased **Alexander Stubb** (ERP-ED, pildil) ning Henrik Lax (liberaalid), samuti Balti Arengufoorumi direktor Ole Frijs-Madsen.

Stubbi väitel on 1999.a. Soome eesistumise ajal välja pakutud Põhjadimensioon jäänud ebamäärasesse olukorda.

Vahepeal on Läänemeri muutunud Euroopa Liidu sisemereks, koondades enda ümber kaheksa liikmesriiki. Hetkel puudub aga suure majanduspotentsiaaliga Läänemere selge identiteet. Uus Soome eesistumine 2006. aasta teisel poolel annab võimaluse põhjadimensiooni taaselustada, keskendades raskuspunkti Läänemere regiooni praktilisele koostööle. Tuues näiteks olukorra, kus Vahemeremaade koostööle oli lõppeval finantsperioodil määratud 5,4 miljardit eurot, Põhja dimensioonile aga vaid 200 miljonit (ehk 4 % Vahemeremaade summast), tõstas Stubb idee kujundada välja EL-Läänemere koostööstrateegia, mida ka liidu eelarvest vastavalt rahastataks.

Balti-Euroopa intergrupi liige Tunne Kelam nägi peamise eesmärgina ühise nägemuse loomist, millele järgneks Läänemere regiooni strateegia kujundamine ning lõppkokkuvõtteks kõigi asjaomaste liikmesriikide tegevusprogramm. Viimase elluviimine peab viima Läänemere piirkonna konkurentsivõime ja innovatsiooni alal rahvusvaheliste tipptegijate kilda. Kelam toetas Balti Arengufoorumi värskes dokumendis esitatud samasuunalisi ideid ning pidas lootustandvaks seda, et pea kõik intergrupi liikmed tunnevad ühist muret Läänemere keskkonnaohtude pärast. Tema sõnul on Läänemere piirkonna puhul tegemist suure majanduspotentsiaaliga, kuid ka tõsise riskipotentsiaaliga.

Kelami arvates annaks EL strateegia Läänemere piirkonna jaoks positiivse väljundi ka suhete arengus Venemaaga. Kogemused näitavad, et Venemaa suure riigina eelistab vastastikustes suhetes selgust ja mastaapsust. Juhul kui EL kujundab oma ametliku Läänemere strateegia ning asub seda eelarve vastavalt reallt rahastama, võiksime oodata ka Moskva poolt märksa suuremat huvi edasiseks koostööks.

Kelami sõnul on Läänemere ümbruse riikide hästiorganiseeritud tihedama koostöö käigus võimalik taastada omaaegset Hansaliidu vaimu, iseäranis aga tegelikkuses realiseerida EL nelja põhi- vabadust. Just viimaste rakendamisega on Euroopa Liidul siiani suuri raskusi. Kelami sõnul ei ole peaküsimuseks mitte niivõrd Euroopa Liidust uute rahade saamine, kuivõrd paindliku, mobiilse ja rollide mõtteka jaotuse alusel kujunev sünergia. Kaugemaks eesmärgiks võiks olla mitte see, mida Läänemere piirkond saab Brüsselilt, vaid millist lisaväärtust võib kõnealuse piirkonna tähelepanepärase arengupotentsiaali tõhus ära kasutamine anda Euroopa Liidule ja selle konkurentsivõimele tervikuna.

Arutelu kokkuvõttes tegi Alexander Stubb ettepaneku moodustada töögrupp Läänemere arengustrateegia ettevalmistamiseks ning seada kaugemaks eesmärgiks nimetatud teema arutamine ühel parlamendi täiskogu istungil. Balti-Euroopa intergrupi koostööst võtsid osa ka Toomas Hendrik Ilves, Toomas Savi ja Andres Tarand.

Europarlamenti regionaalarengukomisjon lõhenes käibemaksu abikõlblikkuse küsimuses

24. mail langetas Europarlamenti regionaalarengukomisjon otsused kolme põhilise struktuurifondi suhtes, mille uute põhisätetega Euroopa Komisjon tuli parlamendi ette läinud aasta sügisel. Nimelt Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondi

edasise rolli määratlemisega laienenud Euroopa Liidus alates 2007. aastast.

Ühtlasi jõudis kulminatsiooni terav vaidlus käibemaksu abikõlblikkusest kahest kõnealusel fondist. Hetkel kehtiva süsteemi alusel on ühtekuuluvus- ja regionaalarengu fondidest rahastatavad projektid käibemaksust vabastatud. Komisjoni ettepanek aga välistab ühenduse kaasfinantseerimisel abikõlblikena sellised kulud, mis pole seotud investeeringutega, nagu näiteks käibemaks ja eluasemekulud. Sellel teemal toimus põhiliselt uute ja vanade liikmeriikide rahvasaadikute selge jagunemine. ERP-ED fraktsiooni ning regionaalarengu komisjoni istungil rõhutas Tunne Kelam tõsiasi, et Euroopa Komisjoni pakutud muudatus asetab ebaõiglaselt halvemasse olukorda uued liikmesriigid, kus käibemaksu abikõlblikkuse likvideerimine teeb projektid vastavalt kallimaks (Eestis 18%). "Euroopa Liit ei saavuta nende muudatustega ka loodetud ühtsust kolme struktuurifondi raames, kuivõrd sotsiaalfondi projektide puhul jääb käibemaks edasi abikõlblikuks," nentis Kelam. "Kui me võtame tõsiselt regionaalarengut ning tasemete erinevuse vähendamise vajadust, siis ei tohiks just praegu uutele liikmetele, eriti nende pahatihti veel väikestele ja nõrkadele omavalitsustele asetada lisakoormust," tõdes Eesti rahvasaadik. Käibemaksu kuulutamine mitte-abikõlblikuks regionaalarengu- ja ühtekuuluvusfondide projektide puhul soodustab Kelami hinnangul pigem kombinatoorikat ja korrupsiooni, mis on vastuolus läbipaistvuse suurendamise põhimõttega.

Tunne Kelam kuulus poole tosina poola, ungari ja slovaki kolleegiga nende regionaalarengu komisjoni liikmete hulka, kes olid esitanud parandusettepanekud käibemaksu abikõlblikkuse säilitamiseks. Hääletustel, milleks ERP-ED fraktsioon andis saadikurühmas ilmnenud terava siselõhe tõttu vaba valiku, jäid uued liikmed umbes kümne häälega vähemusse. Kelami sõnul oli see esimene tõsine jõuproov: "Oleme suutnud kolleegidele uute liikmete probleeme täie tõsidusega teadvustada. See on oluline samm edasi. Ees on plenaaristung, milleks kavatsime ühiste jõududega veelgi paremini valmistuda."

Tunne Kelami ja tema kolleegide parandusettepanekud leidsid arvestamist selles, et loobuti Euroopa Komisjoni pakutud 150-kilomeetrise limiidist piiriülese koostöö programmide puhul, lükati tagasi katsed alandada riigiabi lage konvergentsipiirkondades ning nõustuti suuremal määral arvestama saarte, piirialade ning hõreda asustusega piirkondade erivajadusi.

Euroopa Parlamendi täiskogu hääletab Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi käsitlevat raportit juulikuu plenaaristungil.

Strasbourgis kogunesid endised ERP-ED saadikurühma stažöörid

12. - 14. mail toimus Strasbourgis järjekordne ERP-ED fraktsiooni stažööride aastakokkutulek. Pea 10 aastat Robert Schumani Fondi toetusel Euroopa Parlamendi juures stažeerinud noored poliitikud Euroopa Rahvapartei sõsarorganisatsioonidest kogunevad igal aastal, et arutada kristlik-demokraatliku ja konservatiivse poliitika hetkeolukorda Euroopa Liidus ning selle naaberriikides. Seekordsel

kokkutulekul esines osavõtjatele teiste hulgas Tunne Kelam, kes rääkis Eesti iseseisvumisliikumisest välja kasvanud erakondade rollist Eesti arengus, eelkõige endise Nõukogude Liidu mõjusfäärist vabanemisel ning meie osatähtsusest Euroopa Liidu ja Venemaa suhete arengus.

Eestit esindasid seekordsel kokkutulekul Berit Teeäär, Elina Viilup ja Markus Leppoja.

Eesti eurosaadikud Brüsseli telestuudiost Eesti eetrisse

25. mail läks europarlamenti telestuudiost Eesti eetrisse järjekordne Foorumi saade, mille seekordseks teemaks oli eelseisev EL põhiseaduse referendum Prantsusmaal, Euroopa Parlamendi käesoleva plenaaristungi tähtsamad otsused ning Euroopa Liidu tulevik laiemas plaanis. Vestlusringist võtsid Tunne Kelami lisaks osa Toomas Savi ja Siiri Oviir europarlamenti liberaalide saadikurühmast ning sotsiaaldemokraat Marianne Mikko. Pikalt peatuti samal ohtupoolikul arutlusel olnud raportil EL ja Venemaa suhetest ning Balti riikide eurosaadikute rollil Euroopa Parlamendi seisukoha kujundamisel.

Hetk enne saate algust Euroopa Parlamendi telestuudios

Endised peaministrid väitlemas Euroopa Liidu konkurentsivõime teemal

26. mail toimus Brüsselis Euroopa Parlamendis järjekordne Hayek'i seeriasse kuuluv debatt teemal "Kas Euroopal on piisavalt auhannust?". Debati korraldajaks vaba turu ja tehnoloogia arenguga tegelev organisatsioon Tech Central Station. Seekordsel debatil väitlesid Euroopa majanduse konkurentsivõime teemal kolm põhjamaade endist peaministrit - parempoolseid valitsusi juhtinud **Mart Laar** Eestist, Carl Bildt Rootsist ning Taani sotsiaaldemokraatlik peaminister, hetkel eurosaadik Poul Nyrup Rasmussen.

Tunne Kelami büroo juhataja Kadri Kopli
Telefon: +32 228 47 279 Faks: +32 228 49 279
e-mail: kelam-assistant@europarl.eu.int

KONTAKT

"Isamaaliit Euroopa Parlamendis" toimetaja Berit Teeäär
Euroopa Parlamendi ERP-ED fraktsiooni pressiteenistus
Telefon: +32 2 284 1483 Faks: +32 2 284 4910 bteeaar@europarl.eu.int

